

Familie puternică pentru fiecare Copil

BULETIN INFORMATIV Nr.01

IANUARIE 2015

ÎN ACEASTĂ EDIȚIE

Un mecanism de învățare reciprocă va fi implementat în cele 11 raioane incluse în Proiectul „Familie puternică pentru fiecare copil”. ..... pag. 7

Un nou program educațional pentru copii și părinți va fi pilotat în anul 2015 în câteva raioane ale republicii. .... pag. 9

Seminar de instruire privind Serviciul de asistență parentală profesională pentru specialiști în protecția drepturilor copilului. .... pag. 13

AO „Parteneriate pentru fiecare copil” organizează o serie de ateliere de consolidare a capacităților echipelor DASPF. .... pag. 14

O misiune de suflet: Copiii din Consiliul Consultativ din Telenești au dăruit un Crăciun copiilor din familii nevoiașe. .... pag. 15

Stela GRIGORAȘ,
Director AO „Parteneriate pentru fiecare copil”:

**„Principalii beneficiari ai proiectelor noastre
sunt copiii și familiile lor”**

Citiți pag. 2-6

Stela GRIGORAȘ,
Director AO „Parteneriate pentru fiecare copil”:
**„Principalii beneficiari ai proiectelor noastre
sunt copiii și familiile lor”**

- La 1 ianuarie 2014, cu suportul USAID a început implementarea proiectului “Familie puternică pentru fiecare copil”. Ce își propune acest proiect?

- Într-adevăr, la începutul anului 2014, am reușit să obținem, pentru a doua oară, finanțare de la Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), în valoare de 4,4 mln. dolari SUA pentru desfășurarea Proiectului menționat. Este un succes pentru noi ca organizație, dar și pentru țară. Acest Proiect vine, în primul rând, să consolideze realizările Proiectului precedent desfășurat de PPFC și să creeze oportunități de extindere și replicare, la nivel național, a rezultatelor obținute de Guvern, APL și sectorul asociativ în implementarea reformei sistemului rezidențial de îngrijire a copilului, inițiată în anul 2007, inclusiv și a Programului național privind crearea sistemului integrat de servicii sociale pentru anii 2008-2012.

În al doilea rând, Proiectul actual vine să continue, în strânsă colaborare cu partenerii naționali și locali, reformele inițiate în domeniul protecției sociale a copilului și familiei și să ofere suport autorităților în dezvoltarea unui sistem integrat de servicii, menit să păstreze îngrijirea copiilor în familie, accentul fiind pus pe consolidarea familiilor și prevenirea separării copilului de familia sa.

Proiectul este important și prin faptul că prevede acțiuni atât la nivel național, cât și la nivel local. Acest suport va veni să consolideze sistemele naționale de protecție a copilului, să dezvolte și să îmbunătățească politicile sociale pentru a preveni separarea

familiilor și a asigura protecția copiilor lipsiți de îngrijire familială. Astfel, la nivel național Proiectul oferă suport

Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerului Educației și altor ministere relevante la revizuirea și ajustarea legislației, inclusiv la liniile directoare ONU, privind îngrijirea alternativă a copiilor. În același timp, Proiectul va susține aceste ministere în consolidarea capacităților tuturor celor 35 de APL din Moldova, pentru a asigura implementarea adecvată a politicilor și legislațiilor naționale de protecție a copilului și a eficienței acestora în raport cu populația. Astfel, Proiectul va consolida competențele profesionale ale specialiștilor din toate raioanele ce țin de pre-

venirea separării copiilor, dezvoltarea serviciilor de sprijin familial și de îngrijire alternativă a copiilor rămași fără îngrijirea părintească, implementarea mecanismului de cooperare

intersectorială pentru asistența copiilor victime și potențiale victime ale abuzului, neglijării, exploatării, traficului etc.

La nivel local, Proiectul va susține 11 APL în pilotarea programelor de sprijin familial și consolidare a familiei, având accent deosebit pe dezvoltarea unor programe de prevenire, scopul cărora este menținerea copiilor în familie și consolidarea capacităților familiei de a îngriji de propriii copii. În afară de aceasta, Proiectul va susține autoritățile pentru a dezvolta servicii de îngrijire familială alternativă pentru copiii separați de părinți și va susține reorganizarea a opt instituții rezidențiale.

La începutul anului 2014, am reușit să obținem, pentru a doua oară, finanțare de la Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), în valoare de 4,4 mln. dolari SUA pentru desfășurarea Proiectului menționat.

Sperăm că odată cu implementarea Proiectului respectiv și cu asistența care vine și pe alte segmente, atât la nivel de autorități, cât și la nivel de sector asociativ să reușim ca reforma să fie ireversibilă pentru a ajunge la realizarea în practică a dreptului copilului la familie.

- Cunoaștem că inovația acestui Proiect constă în dezvoltarea și pilotarea a două programe noi în unele raioane în care PFFC are o istorie de oferire de asistență tehnică de ceva timp. Ce presupun aceste programe și care este finalitatea lor?

- În actualul Proiect avem două inițiative noi, care vor fi pilotate, în premieră, în câteva raioane din țară. Este vorba de programul educațional destinat copiilor din familiile afectate de alcoolism și părinților acestora și o nouă abordare privind consolidarea și fortificarea familiei.

Aliații de nădejde sunt partenerii noștri, ministerele responsabile de politicile de protecție a copilului, reprezentanții autorităților publice locale, specialiștii și asistenții sociali comunitari din cele 11 raioane beneficiare ale Proiectului. Nu în ultimul rând, aliații noștri sunt copiii și familiile cu care lucrăm, pentru că necesitățile lor sînt importante.

Dacă e să vorbim despre programul educațional destinat copiilor din familiile afectate de alcoolism și părinților acestora, scopul acestuia este de a sprijini, în primul rând, copiii din aceste familii. Programul este orientat spre profilaxie, care implică elemente terapeutice și cuprinde două grupuri de beneficiari (părinți și copii), cu accent deosebit pe abordarea copilului ca individualitate, pe necesitățile și trăirile copilului care provine dintr-o familie în care cel puțin un părinte este dependent de alcool, sau a tinerilor care au fost expuși mediilor în care se consumă alcool și riscă, la rândul lor, să devină și ei dependenți. Specialiștii din raioanele, unde urmează a fi implementat programul au fost instruiți, recent, de către experți de la PFFC,

care la rândul lor au fost instruiți în Suedia de către o organizație, care de câteva decenii oferă astfel de program copiilor și familiilor afectate de flagelul alcoolismului.

Referitor la cel de-al doilea program, activitățile din proiectul precedent au demonstrat că este necesar să avem un element de intervenție timpurie. Ce am observat este că după ce au fost închise anumite instituții rezidențiale și am reintegrat copiii, raioanele se confruntau în continuare cu diverse probleme. Atunci lecția care a fost învățată a fost că asistența care trebuie să vină în continuare, pe lângă consolidarea sistemului serviciilor de îngrijire alternative, este să consolidăm familia la momentul oportun, prin programe și servicii de prevenire timpurie a problemei. Astfel că, intervenția se face înainte ca această familie să intre în dificultate. Este o abordare integrată privind protecția copilului și familiei aflați în situații de risc, care presupune cooperarea dintre toate sectoarele responsabile de copil și familie. În acest context, în timpul apropiat va fi desfășurată o instruire pentru un grup de specialiști, factori de decizie pentru a înțelege esența acestei noi abordări, bazată pe modelul preluat din SUA și pentru al adapta la necesitățile și specificul țării noastre.

- Vorbind în termeni de parteneriate, spuneți-ne cine sunt aliații de nădejde și care este rolul lor pentru realizarea cu succes a proiectului în interesul superior al copilului, al dreptului său primordial, de a crește și a fi educat în familie?

- Aliații de nădejde sunt partenerii noștri, ministerele responsabile de politicile de protecție a copilului, reprezentanții autorităților publice locale, specialiștii și asistenții sociali comunitari din cele 11 raioane beneficiare ale Proiectului. De asemenea, avem aliați de nădejde și în organizațiile care, alături de noi, participă la implementarea reformei, în special a reformei sistemului rezidențial și a programului de educație incluzivă. Nu în ultimul rând, aliații noștri sunt copiii și familiile cu care lucrăm, pentru că necesitățile lor sunt importante.

- Care ar fi avantajele acestui Proiect pentru partenerii organizației?

- Avantajele acestui parteneriat mixt, între autoritățile publice centrale (APC), APL și sectorul asociativ, constau în faptul că toți actorii implicați au de câștigat. Câștigă în primul rând copilul și familia, iar apoi, pe domenii separate, câștigă și ceilalți actori, pentru că fiecare își atinge obiectivele: APC reușește să implementeze cu succes politicile în domeniu, autoritățile publice locale reușesc să-și realizeze în practică responsabilitățile pe care le poartă pentru copii și familiile acestora, să dezvolte și asigure pentru beneficiari servicii de calitate, iar sectorul asociativ

din domeniu consolidează eforturile tuturor actorilor pentru realizarea interesului superior al copilului de a crește în familia sa. Trebuie să amintim că acesta este un Proiect de asistență tehnică, ceea ce în-

seamnă că se fac și se vor face multe instruirii pentru a fortifica cunoștințele și a schimba atitudinile și practicile celor vizați de Proiect.

Referitor la platforma de comunicare mixtă, în general, suntem o organizație deschisă pentru cooperare, având în vedere că avem o experiență destul de vastă în acest domeniu. În acest an vom sărbători 20 de ani de activitate și le suntem recunoscători partenerilor noștri pentru deschiderea de care au dat dovadă de fiecare dată. Pentru noi, ca și organizație, contează promovarea ideii, a problemei, schimbarea atitudinii, a mentalității. Toate acestea le vom putea realiza doar împreună.

- Dar copiii, sunt și ei cumva implicați în procesul de luare a deciziilor privind drepturile lor?

- Cum am menționat mai sus, principalii beneficiari ai proiectelor noastre sunt copiii, părerea cărora trebuie să fie auzită și luată în considerație. Pentru a asigura participarea copiilor în procesul de luare a deciziilor,

care îi vizează nemijlocit, am creat începând cu anul 2011 mai multe Consilii Consultative ale Copiilor (CCC). Pe parcursul activităților, acestea s-au dovedit a fi foarte valoroase pentru APL, cu toate că de la început erau privite un pic sceptic. Consiliile sunt formate din grupuri de copii cu diferite istorii în spațe, rolul lor fiind de a monitoriza serviciile implementate la nivel local cum ar fi: Serviciul de asistență parentală profesionistă (APP), case de copii de tip familial (CCTF), Centre de zi sau de plasament. Ulterior, copiii vin cu rapoarte și recomandări pentru APL pentru îmbunătățirea serviciilor. Au fost cazuri

când copiii beneficiari ai serviciilor, în timpul monitorizării, au fost mai deschiși cu semenii lor din CCC, decât cu specialiștii.

Până în prezent, au fost create opt CCC în opt raioane. De asemenea, avem și alte

solicitări pentru crearea unor astfel de consilii. Mai mult ca atât, în viitorul apropiat, pe lângă MMPSF va fi creat un grup consultativ al copiilor la nivel național. În acest scop a fost elaborat un regulament și au fost depuse deja mai multe dosare de participare. Rolul acestui consiliu va fi de a participa la elaborarea politicilor, dar și la monitorizarea implementării acestora.

În Ungheni, Călărași și Fălești aceste consilii au constituit o inovație absolută. Au fost primele consilii create de PPFC și este ade-vărat că multe lucruri le „prindeam” din mers. Dar cred că atât noi ca echipă, cât și membrii acelor consilii au învățat multe din acea experiență.

O altă activitate care implică participarea copiilor ține de instruirea elevilor din școlile generale. Este vorba despre o instruire cu caracter educativ, unde elevii învață despre toleranță, egalitate, suport reciproc etc. Scopul acestor instruirii este de a-i pregăti pe elevi și de a-i face mai receptivi să primească alături

Principalii beneficiari ai proiectelor noastre sunt copiii, părerea cărora trebuie să fie auzită și luată în considerație. Pentru a asigura participarea copiilor în procesul de luare a deciziilor, care îi vizează nemijlocit, am creat începând cu anul 2011 mai multe Consilii Consultative ale Copiilor.

de ei un copil care vine fie din internat, fie dintr-un centru de plasament, APP sau CCTF. Considerăm că pentru a avea un rezultat bun atunci când vorbim despre reintegrare, este necesar să fie pregătiți toți actorii, nu doar părinții, dar și comunitatea.

- Care sunt rezultatele așteptate la finalizarea Proiectului și dacă există eventuale dificultăți care stau în calea realizării depline a acțiunilor prevăzute în acesta?

- Rezultatele sunt cele pe care ni le-am planificat în obiectivele Proiectului. Aceasta înseamnă că până în iunie 2017 (când se încheie proiectul), la nivel de țară, ne propunem să creăm șanse pentru 100 000 de copii, care la moment sunt în riscul de a rămâne fără îngrijire familială, sau care trăiesc în condiții familiale inadecvate, sau sunt lipsiți de îngrijire familială, ajutându-i să rămână în familia lor consolidată sau să fie plasați într-un mediu familial alternativ adecvat, protector și permanent.

De asemenea, până la finele proiectului, ne propunem să prevenim separarea inoportună de familie în cazul a 4000 de copii din raioanele Cahul, Călărași, Căușeni, Fălești, Nisporeni, Orhei, Sîngerei, Soroca, Telenești și Ungheni, iar altor 3000 de copii lipsiți de îngrijire familială din raioanele Cahul, Călărași, Căușeni, Nisporeni, Orhei și Soroca, să le asigurăm posibilitatea ca ei să trăiască și să fie educați în familii care să le ofere căldură și siguranță.

- Este suficient pentru un ONG să se mențină doar din finanțări străine?

- După părerea mea, până acum finanțările străine au fost prima sursă pentru sectorul asociativ din Republica Moldova. Într-o țară dezvoltată, viitorul aparține fundraising-ului local și contractării de către stat a serviciilor oferite de sectorul asociativ. Un ONG este și trebuie să fie în căutare permanentă a tuturor posibilităților pentru a-și putea continua activitatea, inclusiv prin accesarea surselor externe, implicarea sectorului privat, organizarea acțiunilor de binefacere etc.

La moment, nu cred că un ONG poate să supraviețuiască doar prin fundraising local, ne-existând mecanismul de subcontractare a serviciilor, dar este o cultură care trebuie dezvoltată inclusiv și prin campanii de comunicare, pentru că acest subiect, sau acest sector în țările occidentale, are sute de ani ca și experiență în spate, or, noi suntem abia la început de cale.

- Ce alte activități desfășoară PPFC pentru susținerea beneficiarilor săi?

- Avem mai multe proiecte în derulare. În afară de Proiectul finanțat de USAID avem și alte proiecte mai mici. Unul din ele este finanțat de World Childhood Foundation și vizează exclusiv dezvoltarea și diversificarea Serviciului de asistență parentală profesionistă la nivel de țară, oferind instruire și suport APL în dezvoltarea acestui serviciu. Un element nou pe care îl conține acest Proiect este dezvoltarea Asociației de Asistență Parentală Profesionistă - „Suport pentru copii”. Această asociație a fost deja creată, iar acum suntem în proces de creare a mecanismului de activitate a acesteia.

Un alt proiect este finanțat de către Oak Foundation, în care îi avem în calitate de parteneri pe colegii de la organizația Terre des Hommes. Acest proiect își propune crearea unui centru specializat pentru copii – victime ale abuzului și neglijării.

Mai avem un Proiect, finanțat de Banca Mondială și implementat în colaborare cu Oxford Policy Management din Marea Britanie, care

vine să susțină Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei să implementeze standarde moderne și un model nou de lucru în prestarea serviciilor de asistență socială. Plus la aceasta, avem un șir de contracte de consultanță internațională, pe care le realizăm în mai multe țări din Europa de Est și Asia Centrală.

În general, la capitolul ce ține de finanțări, suntem în permanentă căutare și aplicare la diverși donatori, pentru a menține volumul de asistență pe care îl aducem în țară.

- Sunt 20 de ani de când “duceți înainte” aceeași misiune. Ce Vă determină să faceți zi de zi același lucru?

- Îmi place ceea ce fac, o fac cu pasiune și dedicație. Această activitate îmi aduce satisfacții, pentru că văd cum viața multor copii se schimbă spre bine. Această meserie m-a ajutat să-mi înțeleg mai bine copiii mei și să-i educ într-o manieră prietenoasă și benefică pentru ei.

- Știm că meseria pentru care ați studiat este cu totul alta. Cum de ați ales să mergeți pe un drum, cumva, tangențial tematicii legate de familie și copii, dar totuși, atât de diferit?

- Fiind medic pediatru, mulți ani în urmă, am avut oportunitatea de a lucra, cu o echipă de experți străini, la evaluarea copiilor cu dizabilități într-o instituție rezidențială. Am fost profund marcată de situația acestor copii, dar și de viziunea experților asupra îngrijirii și tratării lor, care era total diferită de concepțiile învechite, prezente în țara noastră. Această activitate m-a „înghițit” cu totul și nu am mai putut reveni la activitatea mea profesională anterioară.

- Care este cea mai mare realizare de până acum, pe care ați reușit-o în cadrul asociației pe care o conduceți?

- Aici aș vrea să mă refer în primul rând la ceea ce suntem azi ca organizație. În anul 2000, când am preluat funcția de director, organizația noastră era constituită dintr-o mână de oameni și realiza proiecte mici în câteva regiuni ale țării. Acum suntem o organizație care are circa 30 de colaboratori permanenți

Îmi place ceea ce fac, o fac cu pasiune și dedicație. Această activitate îmi aduce satisfacții, pentru că văd cum viața multor copii se schimbă spre bine. Această meserie m-a ajutat să-mi înțeleg mai bine copiii mei și să-i educ într-o manieră prietenoasă și benefică pentru ei.

și zeci de consultanți, și implementăm proiecte mari de asistență tehnică, atât în Republica Moldova, cât și la nivel internațional. Suntem o echipă puternică, prietenoasă, motivată să inoveze și să lucreze consecvent pentru bunăstarea copiilor și familiilor.

- Aveți și un regret?

- Nu am regrete, am planuri.

- Povestiți-ne despre planurile de viitor ale PFFC.

- Planurile noastre sunt și în continuare destul de ambițioase. În primul rând, vom lucra să implementăm cu brio noul Proiect finanțat de USAID. Avem câteva domenii, menționate anterior, în care învățăm, inovăm și învățăm și pe alții. Fiecare domeniu de intervenție nou pentru noi este o provocare dar și o mare plăcere de a face lucruri noi și neobișnuite.

În al doilea rând, avem planuri noi pentru activitatea noastră internațională. Vrem ca aceasta să constituie o parte mai mare din portofoliul nostru curent. Avem deja un număr mare de proiecte internaționale în derulare, mai multe propuneri de proiecte internaționale depuse și suntem în continuă căutare de noi oportunități de valorificare a expertizei noastre.

În al treilea rând, ne-am pus în plan lărgirea ariilor de expertiză a organizației, studierea unor domenii noi, dar tangențiale cu protecția copilului și familiei.

La capitolul „sustenabilitate financiară” ne dorim să fim în continuare pe un picior sigur, dar să diversificăm sursele de finanțare, sporind ponderea celor din interiorul țării. Sper că în acest sens, mediul intern va deveni mai favorabil pentru dezvoltarea societății civile din Republica Moldova.

Un mecanism de învățare reciprocă va fi implementat în cele 11 raioane incluse în Proiectul „Familie puternică pentru fiecare copil”

11 raioane partenere ale proiectului „Familie puternică pentru fiecare copil”, implementat de AO „Parteneriate pentru fiecare copil” (PPFC) cu susținerea financiară a Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), vor beneficia de un mecanism de învățare între raioane. Acesta va servi drept suport pentru stabilirea unei colaborări între raioanele proiectului, precum și la valorificarea experiențelor existente în raioanele respective.

Conceptul mecanismului dat, a fost elaborat la sfârșitul anului 2014 de PPFC și a fost discutat cu specialiști din șase raioane, în cadrul unui atelier de lucru organizat în zilele de 12-13 ianuarie curent.

Svetlana Rîjîcova, expert în cadrul PPFC, a menționat că raioanele partenere ale organizației se deosebesc prin nivel diferit de competență organizațională și experiență de prestare de servicii pentru familii și copii. „Nivelul diferit de competență se datorează investițiilor diferite în consolidarea raioanelor din partea proiectelor anterioare, raioanele fiind grupate după experiența acumulată în proiectele anterioare desfășurate de PPFC și în raioane care au fost implicate, recent, în proiect și nu au beneficiat de suport din partea altor proiecte”, a spus expertul.

Potrivit Dnei Rîjîcova, această practică este inovativă pentru Republica Moldova,

iar pentru proiect prezintă interes în măsura în care această modalitate de organizare a suportului între raioane va fi eficientă și va putea fi recomandată pentru extindere la nivel național.

Mecanismul elaborat va contribui la: eficientizarea suportului oferit raioanelor; utilizarea eficientă a resurselor raioanelor și ale Proiectului „Familie puternică pentru fiecare copil”; completarea suportului din partea echipei proiectului; valorificarea experienței raioanelor, care au înregistrat rezultate considerabile, pentru a asigura un mecanism de comunicare între specialiștii din raioane etc.

Potrivit mecanismului, învățarea între raioane va fi realizată pe orizontală între profesioniștii de același rang, între:

- **Vicepreședinți de raion pe probleme sociale.**

„Nivelul diferit de competență se datorează investițiilor diferite în consolidarea raioanelor din partea proiectelor anterioare, raioanele fiind grupate după experiența acumulată în proiectele anterioare desfășurate de PPFC și în raioane care au fost implicate, recent, în proiect și nu au beneficiat de suport din partea altor proiecte”

Svetlana RÎJÎCOVA,
expert în cadrul PPFC

- **Șefii Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei** pe întrebări care vizează managementul organizațional, planificarea și bugetarea serviciilor sociale, argumentarea planului în fața Consiliului Raional, politica resurselor umane, etc.

- **Specialiștii în protecția drepturilor copilului** pe probleme ce țin de managementul serviciilor specializate pentru copii și familii, aplicarea formelor potrivite de protecție a copilului, implicarea în cazurile de abuz și neglijare a copilului, evidența copiilor victime și potențiale victime ale abuzului și neglijării, etc.

- **Specialiștii în lucrul cu familii și copii în situație de risc** pe implementarea Serviciului sprijin familial, lucrul cu familii necooperante, cu diferite probleme, etc.

- **Șefii Serviciului de asistență socială comunitară** pe întrebări cu privire la managementul serviciului, organizarea procesului de supervizare profesională, perfecționarea continuă a asistenților sociali comunitari, evidența și monitorizarea activităților realizate ș.a.

- **Reprezentanții Direcțiilor finanțe** pe întrebări de planificare bugetară, de argumentare a bugetului, de asigurare a durabilității finanțării serviciilor, etc.

- **Președinții Comisiei raionale pentru protecția copilului aflat în dificultate** pe întrebări privind eficientizarea componenței și activității comisiei, cazurile dificile discutate la comisie, identificarea măsurilor de protecție adecvate situației copilului, etc.

- **Coordonatorii locali pe participarea copilului** pe întrebări de creare a consiliilor de participare a copiilor, programul de lucru a consiliilor, promovarea consiliului la nivel de raion, etc.

Participanții la atelier au apreciat drept cele mai eficiente modalități de suport din partea proiectului: instruirii tematice, ședințe comune, ateliere de lucru, vizite de documentare reciproce ș.a.

Elena CHITOROAGĂ,
specialist în protecția familiilor
cu copii în situații de risc,
DASPF Călărași:

„Doar de comun acord vom rezolva problemele cu care se confruntă copilul și familia și vom avea succes în activitatea noastră. Scopul nostru este să conlucrăm ca să putem ajuta pe deplin beneficiarii noștri.”

Alexandru CIUVAGA,
șef Direcție educație Ungheni:

„Asistența socială și educația în raioanele participante la atelierul de lucru își fac bine meseria, dar dacă fiecare își va face meseria în parte, rezultate nu vor fi. Am văzut cum se face în alte țări și cum este abordată această problemă, doar multisectorial. Toată lumea trebuie să se implice și să-și facă partea lui de lucru.”

Silvia TOCARI,
specialist principal, DASPF Orhei:

„Nu am avut până acum un ghid structurat, astfel că este foarte util acest mecanism. Pe parcursul activității am conlucrat cu mai multe raioane, privind schimbul de bune practici, dar întotdeauna ai ce învăța din experiența altor specialiști”.

Mecanismul de învățare între raioane va fi implementat în Ungheni, Fălești, Căușeni, Nisporeni, Soroca, Telenești, Sîngerei, Orhei, Călărași, Cahul și Rezina.

Un nou program educațional pentru copii și părinți va fi pilotat în anul 2015 în câteva raioane ale republicii

Un nou program educațional, cu efecte terapeutice, destinat în primul rând copiilor din familiile afectate de alcoolism și părinților acestora va fi pilotat, în premieră pentru Republica Moldova, începând cu anul curent, în câteva raioane ale republicii.

Scopul, obiectivele și acțiunile care urmează a fi întreprinse pentru buna organizare și desfășurare a proiectului menționat, au fost discutate la mijlocul lunii ianuarie, în cadrul unui atelier de lucru organizat de AO „Parteneriate pentru fiecare copil” (PPFC). La eveniment au participat vicepreședinți de raioane responsabili de probleme sociale, șefi de Direcție învățământ și ai Direcției de asistență socială, specialiști în domeniul protecției copilului, coordonatori ai Consiliilor Consultative ale Copiilor din raioanele beneficiare ale proiectului.

Programul destinat familiilor afectate de alcool este orientat spre două categorii de beneficiari: părinții și copiii, cu accent deosebit pe abordarea copilului ca individualitate, pe necesitățile și trăirile copilului care provine dintr-o familie în care cel puțin un părinte este dependent de alcool, sau a tinerilor care au fost expuși mediilor în care se consumă alcool și riscă, la rândul lor, să devină și ei dependenți.

Programul dat va fi implementat în Republica Moldova după modelul Ersta Vandpunkten din Suedia, care are la bază un program similar desfășurat, începând cu anul 1977 în SUA. În Suedia acest program este desfășurat cu succes, începând cu anul 1989 și a cuprins până în prezent în jur de 1200 de copii.

Astfel, pe parcursul anului curent, cu suportul PPFC vor fi organizate mai multe acțiuni pentru pilotarea programului cum ar fi: adaptarea programului pentru copii și părinți și pilotarea acestuia, cu revizuirea ulterioară; elaborarea curriculumului de instruire a moderatorilor de grup; pregătirea materialelor pentru instruire; modelarea procesului de integrare a serviciului în rețeaua locală de servicii pentru familii și copii; selectarea moderatorilor de grup etc. După un an de pilotare, progra-

mul va fi evaluat și va putea fi propus pentru implementare și altor raioane.

Programul educațional va fi implementat pentru două categorii de beneficiari: programul pentru copii cu vârste cuprinse între 4-13 ani și programul pentru adulți, care va fi adresat părinților (partenerul părintelui dependent), dar și membrilor familiei, care nu sunt dependenți de alcool. Programul este deschis și pentru persoana care consumă alcool, doar dacă ea va dori.

Programul își propune ca prin activitățile planificate pentru copii, să prioritizeze interesul copilului, reorientând relațiile în familia în care se consumă alcool de la comportamentele părintelui dependent spre trăirile și necesitățile copilului. Adulții vor fi ajutați să conștientizeze faptul că copilul are dreptul la atenție din partea familiei, oferindu-i suport acestuia la moment, fără a aștepta când, cum și cât va decurge tratamentul părintelui dependent.

Foto simbol

Svetlana RÎJICOVA,
expert în cadrul PFC:

„Scopul acestui program este de a rupe codependența comportamentului membrilor familiei de starea dependentului de alcool și să învățăm să acționăm independent de starea acestuia. De

aceea, acest program și este considerat unul educațional, de profilaxie cu elemente de terapie, fiind orientat spre a schimba emoțiile, autoaprecierea copiilor care locuiesc în astfel de familii și de a învăța comportamente noi, care ar schimba stereotipurile deja formate în familiile afectate de alcool. Efectul terapeutic poate fi atins prin activitățile de grup, când copilul înțelege, că aceasta este nu doar problema familiei lui. În familiile de alcoolici, persoana dependentă devine centrul acțiunilor care se întâmplă în familie și funcționează în dependență de starea în care se află membrul familiei care consumă alcool. De cele mai multe ori, în astfel de familii nu este luată în calcul starea emoțională a copilului și necesitățile acestuia. Acest program vine să ajute copiii să iasă din această codependență și să iasă din stările emoționale și distructive pentru el. Copilul in-

Programul educațional are două variante și va fi implementat pentru două categorii de beneficiari: una pentru copii cu vârste cuprinse între 4-13 ani și una pentru părinți (partenerul părintelui dependent), dar și alți membri ai familiei, care nu sunt dependenți de alcool.

conștient își asumă vina pentru persoana care utilizează alcool și își asumă responsabilitatea de a schimba cumva situația, o sarcină care nu este adecvată vârstei copilului, potențialului și capacităților lui”.

În același timp, programul pentru adulți, desfășurat în paralel cu cel pentru copii va ajuta părinții să cunoască și să înțeleagă trăirile și comportamentul copilului, va contribui la schimbarea comportamentelor de codependență în familie, la învățarea modalităților de control al emoțiilor proprii și a codependenței, la consolidarea rolului de părinte etc.

Pentru desfășurarea activităților, în bază de concurs vor fi selectați moderatori de grup, care pot fi din diferite domenii de activitate: pedagogie, asistență socială, psihologi, bibliotecari, etc. În Suedia, de exemplu, cel mai bun moderator de grup a fost recunoscut un bucătar. Moderatorii selectați vor fi instruiți de experți din cadrul PFC. Criteriul cel mai important de selectare va fi experiența și capacitatea de lucru cu grupuri de copii.

Durata cursurilor va fi diferită. Pentru copii o ședință va dura în jur de două ore și va cuprinde, pe lângă discutarea unei teme concrete, exerciții și jocuri, iar pentru părinți-ședința va dura 1,5 ore. Între activitatea grupurilor vor putea fi realizate și ședințe individuale.

Durata cursurilor va fi diferită. Pentru copii o ședință va dura în jur de două ore și va cuprinde, pe lângă discutarea unei teme concrete, exerciții și jocuri, iar pentru părinți-ședința va dura 1,5 ore. Între activitatea grupurilor vor putea fi realizate și ședințe individuale.

Elena CHITOROAGĂ,
specialist în protecția familiilor cu copii
în situații de risc, DASPF Călărași:

„Programul mi se pare interesant și provocator. Într-adevăr, este o problemă actuală, care persistă în toată țara. Trebuie de atras atenția tuturor factorilor responsabili de protecția copilului și a familiei. Cu cât investim mai mult astăzi în copil, cu atât vom avea o generație mai sănătoasă mâine”.

Alexandru CIUVAGA,
șef Direcție educație Ungheni:

„E o problemă acută a zilei de azi și a zilei de mâine. E necesar să întreprindem toate măsurile ca acești copii să fie scoși de sub influența acestui flagel, în colaborare cu toți factorii sociali responsabili: poliție, medicină, APL etc. Doar așa vom reuși să ajutăm aceste familii. Știu că nu este posibil să soluționăm problema dată într-un an sau doi, dar important este că fiecare copil susținut și scos din această mocirlă semnifică un câștig pentru societate. E important să fie lansat programul și îmi pare bine că raioanele noastre au fost ale-

se ca pilot, fiindcă cei care vor începe primii vor avea mai mari șanse să rezolve o problemă înaintea celorlalți”.

Maria NICULIȚĂ,
specialist principal în protecția drepturilor copilului,
DASPF Cahul:

„Acest program educațional este unul util atât pentru membrii familiei, cât și pentru copil. În activitatea noastră ne ciocnim deseori cu familii care se află în prag de divorț din cauza consecințelor în urma abuzului de alcool. Avem mame care doresc să-și mențină familia și, deși își iubesc soții, se simt neputincioase în fața problemei legate de consumul de alcool din partea acestora. Din păcate, în țară nu a existat până în prezent un astfel de program educațional. De mai multe ori am venit cu propunerea de a dezvolta un proiect, care ar ajuta aceste familii, astfel că inițiativa Organizației „Parteneriate pentru fiecare copil” este binevenită. În perspectivă, finalitatea programului ar duce la păstrarea copilului în familie, deoarece știm cu toții că copilul își iubește părintele așa cum este el”.

Silvia TOCARI,
specialist principal, DASPF Orhei:

„Un astfel de program educațional este așteptat de mult timp de specialiști. Dacă la nivel local avem mai multe servicii pentru copii, atunci unul specializat pentru familiile afectate de consumul de alcool nu a existat până acum. Totul din cauza lipsei psihologilor la nivel de comunitate sau a unor psihologi specializați în reabilitarea și susținerea copiilor din astfel de familii. S-au adresat familii care au solicitat ajutorul, dar din păcate nu am putut să-i ajutăm din lipsa specialiștilor. În astfel de cazuri apelăm la ONG-le locale, iar cei care își permit din

punct de vedere financiar, se adresează desinestătător la psihologi contra plată. Cred că vom reuși să asigurăm durabilitatea programului la nivel de raion, fiindcă toți factorii responsabili au declarat că este unul necesar. Vom pune un accent deosebit pe moderatorii grupurilor și vom avea grijă ca să planificăm resurse financiare după pilotare. Ne bucurăm că avem susținerea financiară din partea PPFC pe parcursul anului curent”.

Valerian BEJAN,
vicepreședintele raionului Telenești:

„Împreună cu specialiștii din raion vom reuși să implementăm acest program, datorită instruirii desfășurate de PFFC. Sunt sigur că vom avea piedici, dar sunt convins că vom avea și succese. Ca orice început, și acesta va fi privit sceptic, dar oamenii se vor obișnui cu programul dat numai după ce vor vedea rezultate. Principala piedică ar fi, din punctul meu de vedere, nivelul de gândire, în special a celor care fac abuz de alcool. Ei consideră că ceea ce fac, fac bine, dar sigur că nu e benefic nici pentru ei, nici pentru societate, sau pentru

copiii lor. Doar sunt cazuri când și maturii suferă. Avem și cazuri când mama sau tata face abuz de alcool, iar celălalt membru ar vrea să întreprindă măsuri, dar nu știe în ce mod anume. Aici o să intervenim noi, specialiștii, cu suport, consultație, informare și pregătire a membrilor familiei, indiferent dacă este copil sau adult”.

Iraida BÎNZARI,
vicepreședintele raionul Fălești:

„Lucrul cu copiii din familii cu părinți alcoolizați este necesar și important. Cu părere de rău, până în prezent nu am avut pârghii de soluționare a problemei, ci doar niște activități separate. Suntem bucuroși că Organizația „Parteneriate pentru fiecare copil” a reușit să obțină acest proiect și astfel putem beneficia și noi. Prin acest program vom reuși să soluționăm problema din punct de vedere științific, nu doar social. Ne dăm bine seama că vor apărea multe dificultăți pe parcurs, dar dorința noastră este de a trata acest viciu și din aspect medical – social și nu doar educațional-social. Mi-aș dori foarte mult ca acest program să opțină și un aspect medical, pentru a putea găsi posibilitatea de a conlucra cu persoana alcoolizată. Nu totdeauna acestea sunt lipsite de viitor sau nu există soluție în cazul lor. La nivel local, am avut foarte multe situații în care ne-am implicat împreună cu medicii, iar o parte din persoane au reușit să se reabiliteze după acest tratament. Chiar dacă rezultatul nu a fost eficient sută la sută, credem că salvarea măcar a unei familii care a depășit această situație merită efortul nostru. Ne vom strădui în continuare să ajutăm aceste familii și copiii lor”.

Atelierul de lucru a fost organizat în cadrul Proiectului „Familie puternică pentru fiecare copil”, implementat de PFFC cu susținerea financiară a Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).

Seminar de instruire privind Serviciul de asistență parentală profesionistă pentru specialiști în protecția drepturilor copilului

Specialiști din cadrul Direcțiilor Asistență Socială și Protecție a Familiei (DASPF) din șase raioane (Ocnița, Șoldănești, Vulcănești, Comrat, Taraclia și Ceadâr-Lunga), responsabili de dezvoltarea și implementarea Serviciului de asistență parentală profesionistă (APP) au participat la un training privind organizarea și funcționarea Serviciului APP în Republica Moldova.

Evenimentul a fost organizat de AO „Parteneriate pentru fiecare copil” (PPFC) în cadrul proiectului „Familie puternică pentru fiecare copil” și face parte dintr-o serie de formări la nivel național.

Scopul acestei activități a fost de a consolida capacitățile echipelor locale responsabile de implementarea Serviciului APP în conformitate cu Standardele minime de calitate și a Regulamentului modificat, aprobate în luna septembrie 2014.

„...Atât seminarul, cât și serviciul în sine sunt foarte utile și ne dorim ca în raion să

existe mai multe familii de acest fel” – a reiterat Rusu Vladimir, specialist în protecția drepturilor copiilor din raionul Șoldănești.

Conform legislației în vigoare, asistenții parentali profesioniști beneficiază din partea statului de salariu, carnet de muncă, poliță medicală, iar copiii din plasament beneficiază de alocații.

În Republica Moldova, Serviciul APP este implementat începând cu anul 2000. În prezent, în țară activează 325 de APP, care au luat în plasament 971 copii.

AO „Parteneriate pentru fiecare copil” organizează o serie de ateliere de consolidare a capacităților echipelor DASPF

La sfârșitul anului 2014, AO „Parteneriate pentru fiecare copil” (PPFC) a organizat un atelier de lucru cu participarea echipelor din cadrul Direcțiilor de Asistență Socială și Protecția Familiei (DASPF) în implementarea Serviciului sprijin familial, conform standardelor minime de calitate, recent aprobate și a mecanismului de supervizare profesională.

Evenimentul a găzduit 24 de specialiști din raioanele Soroca, Orhei, Nisporeni, Ungheni, Fălești, Căușeni și a avut scopul de a consolida capacitățile șefilor DASPF și specialiștilor cu atribuții în domeniul protecției copilului și familiei din cele șase raioane citate.

Printre subiectele discutate în cadrul celor două zile de lucru au fost: Factorii protectori familiali; Indicatorii de bunăstare a copilului; Standardele de calitate pentru Serviciul de sprijin familial; Supervizarea ca element de activitate a DASPF, etc.

Participanții au avut ocazia să facă un schimb de experiență și să împărtășească bunele practici obținute pe parcursul activității lor, menționând că: „...deși Serviciul de sprijin familial este unul complex, cu cerințe stricte, îl putem realiza datorită schimbului de bune practici între colegi din diferite raioane, pentru că asemenea întruniri sporesc eficiența activității comune”.

Scopul Serviciului de sprijin familial constă în susținerea dezvoltării capacităților familiei în creșterea și educația copilului, prin consolidarea factorilor protectori din interiorul familiei și conectarea ei la resursele relevante din comunitate.

Serviciul de sprijin familial este un serviciu de bază în susținerea tuturor familiilor, fiind axat atât pe prevenirea și înlăturarea factorilor care pot conduce la situații de risc, cât și pe prevenirea separării copiilor de familii și pregătirea familiei pentru reintegrarea copilului.

Atelierul de lucru a fost organizat în cadrul proiectului „Familie puternică pentru fiecare copil”, susținut financiar de USAID și implementat de AO „Parteneriate pentru fiecare copil”, în colaborare cu Consiliile Raionale din cele 11 raioane în care își desfășoară activitatea PPFC.

Un alt atelier de lucru cu aceeași finalitate a avut loc în luna ianuarie 2015, pentru același grup-țintă, din raioanele Cahul, Călărași, Telenești, Sîngerei și Rezina.

O misiune de suflet: Copiii din Consiliul Consultativ din Telenești au dăruit un Crăciun copiilor din familii nevoiașe

În anotimpul colindelor, când poveștile prind viață, iar feeria sărbătorilor de iarnă ne copleșește cu miresmele-i specifice și ne transferă parcă, într-un alt tărâm, regăsim copilul din noi, capabil să înfrunte gerul de afară cu căldura sufletului. Dintr-o dată, devenim parcă mai buni, mai atenți cu cei din jur, mai conștienți de linia pe care trebuie să o tragem la sfârșit de an, sumând momentele frumoase și cele mai puțin plăcute, faptele bune, dar și acele fapte la care încă mai putem lucra, pe ultimile zeci de metri, pentru a le putea înscrie în cartea vieții noastre ca fapte de folos pentru aproapele nostru.

O misiune umanitară specială, în care au fost implicați copiii din Consiliul Consultativ din raionul Telenești, în colaborare cu Echipa Mobilă Locală, s-a finalizat cu succes, aducând pe lângă fructe, oferite cu generozitate de SRL „Fructe Exotice”, dulciuri, haine, jucării și bucurie în casele unor familii cu posibilități materiale reduse din orașul Telenești și din satele Mihalașa, Ratuș, Sărătenii Noi și Chiștelnița. Astfel, copiii din Consiliul Consultativ le-au prilejuit o adevărată sărbătoare, strecurând căldură în sufletele a 10 copii prea dur încercați de soartă.

„Chiar dacă acești copii nevinovați nu-și

pot conștientiza propriile drame, credem, totuși, că ei pot percepe lucrurile bune, iar acest lucru s-a văzut în emoțiile lor de bucurie, în dorința lor de a descoperi tot ce este nou, colorând cu plăcere și jucându-se cu mare drag împreună cu noi” – a reiterat unul din membrii Consiliului Consultativ care a contribuit la realizarea misiunii.

Copiii din Consiliul Consultativ, Telenești au avut și un mesaj special, pe care au ținut să-l adreseze echipei Organizației „Parteneriate

pentru fiecare copil” cu prilejul sărbătorilor de iarnă:

În Anul Nou ce va sosi,
Vă dorim ca orice zi,
O poveste să vă pară
De cu zori și pînă-n seară.
Să trăiți în armonie,
Să aveți doar bucurii.
Vă urăm succese în toate
La mulți ani cu sănătate!

Consiliul Consultativ al Copiilor din Telenești a fost creat în 2014 cu suportul AO „Parteneriate pentru fiecare copil”, în cadrul Proiectului „Familie puternică pentru fiecare copil”, finanțat de USAID.

Un nou Consiliu Consultativ cu participarea copiilor a fost constituit la Orhei

Avem cu ce! Sună materialist, dar este și un sentiment de împlinire, de bucurie și, de ce nu, de mândrie când, ajunși la sfârșit de an, ne numărăm bobocii și pronunțăm, plini de entuziasm: 180!

Nu este doar un număr, ci un rezultat care vorbește despre munca noastră, despre parteneriatele pe care am reușit să le creăm, să le menținem și să le extindem de-a lungul anilor, iar, mai nou să creăm mici grupuri de boboci, cum sunt copiii din Consiliile Consultative locale din opt, dintr-un total de 10 raioane, unde este prezentă AO „Parteneriate pentru fiecare copil” (PPFC). Acești tineri, prin implicarea și entuziasmul lor ne ajută să desfășurăm și mai eficient lucrul nostru în favoarea copiilor care provin din medii socialmente vulnerabile.

O nouă întrunire de grup a avut loc în luna decembrie 2014, în cadrul unui Consiliu Consultativ proaspăt format, din care fac parte copiii din raionul Orhei. 26 sunt temerarii bine-intenționați să-și pună la bătaie experiența și abilitățile proprii pentru a aduce schimbarea și în societatea noastră, prin promovarea drepturilor copilului. Anume aceasta a fost tema primului modul de instruire a tinerilor – acti-

În total, din anul 2011 au fost create opt astfel de consilii, care au misiunea de a face auzită vocea copiilor în fața adulților și, mai presus de orice, de a-i ajuta pe copii să-și cunoască drepturile.

vitare pe parcursul căreia aceștia au discutat despre felul în care sunt respectate drepturile copilului din Republica Moldova, în familie, în instituțiile preșcolare și școlare, și în societate. Convenția cu privire la drepturile copilului a fost, de asemenea, un suport esențial în instruirea noului grup, iar la final, tinerii și-au luat angajamentul să monitorizeze felul în care sunt respectate aceste drepturi în toate mediile care au tangențe cu copiii.

Alte Consilii Consultative s-au întrunit pentru discuții pe noi module tematice la Sîngerei și Soroca.

Consiliile Consultative ale Copiilor sunt constituite în cadrul Proiectului „Familie puternică pentru fiecare copil”, implementat de PPFC și finanțat de USAID.

În total, din anul 2011 au fost create opt astfel de consilii, care au misiunea de a face auzită vocea copiilor în fața adulților și, mai presus de orice, de a-i ajuta pe copii să-și cunoască drepturile.

O broșură care vine în ajutorul asistenților parentali profesioniști a fost elaborată de PPFC

AO „Parteneriate pentru fiecare copil” a elaborat o broșură, care conține informații detaliate, într-un limbaj accesibil, despre Serviciul social de asistență parentală profesionistă (APP). Materialul informativ vine în ajutor celor care deja sunt încadrați în acest serviciu, specialiștilor responsabili de implementarea lui, precum și tuturor persoanelor care au capacitatea și dorința de a presta acest serviciu, dar nu cunosc despre existența lui.

Broșura conține informații despre scopul acestui tip de serviciu; cine poate deveni asistent parental profesionist; vârsta copiilor care pot fi incluși în serviciul APP; ce ajutor vor primi cei incluși în APP etc.

Produsul a fost realizat în cadrul Proiectului „Familie puternică pentru fiecare copil”, implementat de PPFC cu susținerea financiară a USAID.

Mai multe detalii despre acest serviciu găsiți pe pagina web a PPFC: www.p4ec.md

Publicarea acestui buletin este posibilă grație ajutorului generos al poporului american oferit prin intermediul Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID) în cadrul Proiectului „Familie puternică pentru fiecare copil”, implementat de AO „Parteneriate pentru fiecare copil”, în colaborare cu Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei și Ministerul Educației.

Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă în mod necesar poziția USAID sau a Guvernului SUA.

Colegiul de redacție:

Violina LAVRIC, Manager Comunicare PPFC
Tatiana COCIAȘ, Specialist în Comunicare și Relații cu Publicul PPFC

Design și procesare computerizată:
Ecaterina RUSSU

AO „Parteneriate pentru fiecare copil”
Str. Kogalniceanu 75, of . 3, 7
Chisinau, MD – 2009
Republica Moldova
Tel.: + 373 22 23 86 69
e-mail: presa@p4ec.md
web: www.p4ec.md